

HVILKEN VEJ BLÆSER VINDEN?

DANMARKS FORSKNINGSBIBLIOTEKSFORENING'S E-BOGSBAROMETER 2013

Forum for E-ressourcer har netop færdiggjort den tredje i rækken af e-bogsbarometre. Det interessante ved et barometer er omslagene. Og med tre barometre begynder det at give mening at se, hvor der måtte være omslag på vej.

AF CHRISTIAN B. KNUDSEN, CHRISTIAN.KNUDSEN@SUND.KU.DK DET FARMACEUTISKE BIBLIOTEK

Formålet med DF's e-bogsbarometer er en undersøgelse af e-bøgernes udbredelse, anvendelse og fremtid i FFU-biblioteker. Der er ikke her plads til at gå i detaljer med alle de spørgsmål, vi stiller bibliotekerne i Danmark. Den interesserede læser henvises til www.dfd.dk/rapporter, hvor de enkelte års udgaver ligger.

Her skal beskrives to nedslag fra årets barometer: økonomien og brugerdreven accession. Lad os starte med kroner og ører. Mange biblioteker har svaret, men kun ca. halvdelen har svaret alle år. Skal vi derfor have en reel sammenligning, må vi holde os til de biblioteker, der har været med alle år. Det reelle tal for, hvor mange penge der bliver brugt på e-bøger i den danske bibliotekssektor, er derfor langt højere. Og det forhold at flere biblioteker kommer til, er i sig selv et udtryk for en ændring i lufttrykket. Der er langt mere fokus på e-bøgerne i 2013, end der var i 2010.

Vi har spurgt til, hvor mange penge der blev brugt sidste år, og hvor mange penge der forventes brugt i indeværende år. De ældste tal er altså fra 2010. For de syv biblioteker, der har været med alle år, er de samlede tal, som de fremgår af nedenstående tabel:

2010 (forbrug)	2011 (forventet)	2011 (forbrug)	2012 (forventet)	2012 (forbrug)	2013 (forventet)
7.191.715	9.571.268	11.678.122	13.090.000	11.949.966	14.611.608

Samlet forbrug på e-bøger på syv forskningsbiblioteker. "Forbrug" er de beløb bibliotekerne angiver faktisk at have forbrugt i det givne år. "Forventet" er det beløb bibliotekerne angiver, at de forventer at bruge i det givne år.

Hvad kan vi så se ud af det? Det reelle forbrug voksede med 62 % fra 2010 til 2011, og med blot 2 % fra 2011 til 2012. Forventningerne til forbruget viser samme mønster. I 2012 forventede man at bruge 37 % mere, end man forventede i 2011. I 2013 forventer man at bruge 12 % mere, end man forventede i 2012. Klar vækst, både i reelt forbrug, og i forventninger. Men væksten tager af. Og hvor man i 2011 brugte flere penge, end man havde forventet, blev der i 2012 brugt færre penge end forventet. Det kan man tolke på flere måder. Krisen kan kradse, men det kan også skyldes, at markedet er blevet mættet. Vi har lynhurtigt tilpasset os den ny situation, og er ved at nærme os, at der anskaffes de e-bøger, der er behov for.

Benyttelsestallene tyder også på det. De springes over her, men der ser ud til at være en afmatning i gang, hvor væksten ikke længere vokser eksplosivt, men "kun" med to-cifrede procenter.

Det nye sort i biblioteksverdenen er brugerdreven accession (PDA). Der er ikke mange biblioteker der har svaret både i år og sidste år. Men blandt de der har, ses de samlede tal herunder:

2011 (forbrug)	2012 (forventet)	2012 (forbrug)	2013 (forventet)
165.000	1.400.000	1.594.622	2.927.796

Samlet forbrug på PDA på fire biblioteker. Forbrug og forventet har samme betydning som i den tidligere tabel.

Og hvad ser vi af de tal? På to år er forbruget på brugerdreven accession steget med 1.674 %. Hvis ellers forventningerne til 2013 holder. I år spurgte vi for første gang til, hvilke modeller for PDA der bruges. Det er et meget kompliceret landskab, hvor der er mange modeller i spil. Ud over at jeg vil opfordre til at nærlæse både årets, og de sidste to års e-bogsbarometre, vil jeg derfor også opfordre til, at gode forslag til, hvordan vi skaffer os et bedre overblik over de forskellige PDA-modeller, der bruges, sendes til Forum for E-ressourcer. 🌻